

POUČENÍ ODSOUZENÉ/HO PŘI PŘIJETÍ DO VĚZNICE (VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY)

Dokument připravila Kancelář veřejného ochránce práv ve spolupráci s Vězeňskou službou ČR při prosazování srozumitelnosti veřejné správy.

Hovoří ke čtenáři: Vy (odsouzený/á) se ptáte a Vězeňská služba České republiky („my“) odpovídá.

K čemu je toto poučení:

Čeká Vás pobyt ve věznici, kde platí určitá pravidla.

Vysvětlíme Vám, jak to při výkonu trestu ve věznici funguje a jaká máte práva a povinnosti.

Podrobnosti upravuje především:

- zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody,
- vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, a
- vnitřní řád věznice.

Obsah

Přijetí do věznice	3
Umístění do (jiné) věznice	3
Dítě s matkou ve věznici	4
Umístění ve věznici podle zabezpečení	4
Předání do jiného státu	5
Cela	5
Osobní a další věci	6
Oděv a obuv.....	7
Jídlo	7
Návštěvy	8
Telefonování	8
Pošta	9
Balíčky	9
Příjem peněz a nakládání s nimi	11
Nákupy.....	12
Co když nemám žádný příjem?.....	12
Vycházka	12
Práce a volný čas.....	12
Program zacházení	13
Spánek	13
Duchovní služby.....	13
Zdravotní péče, regulační poplatky, léky a zdravotnické prostředky.....	14
Kamery, osobní prohlídka, prohlídka cely	15
Moje další práva a povinnosti.....	15
Kázeňské řízení	19
Náklady výkonu trestu.....	20
Náhrada škody.....	21

Přijetí do věznice

Co mě čeká?

Nejprve Vám provedeme osobní prohlídku a zkontrolujeme věci, které máte s sebou.

Pak Vás ubytujeme v přijímacím oddílu věznice (většinou nejdéle na dva týdny).

Vyšetří Vás lékař: udělá vstupní prohlídku a ujistí se, že nemáte infekční nemoc.

Dáte někomu vědět, že jsem ve vězení?

Kromě soudu, který Vás odsoudil, vyrozumíme o tom, že jste ve vězení:

- Vašeho opatrovníka, pokud ho máte,
- sociálního kurátora,
- krajskou policii podle Vašeho bydliště a
- orgán sociálního zabezpečení, pokud dostáváte důchod nebo výsluhový příspěvek.

Kdybychom Vás **přemístili** do jiné věznice **na dobu delší než 7 dní**, dáme to vědět Vašemu opatrovníkovi (pokud ho máte), sociálnímu kurátorovi a také Vaším blízkým, pokud to nemůžete udělat sami. Kdyby se proti Vám vedlo jiné trestní řízení, dáme vědět také orgánům činným v trestním řízení (policii, státnímu zastupitelství a soudu).

Komu musím oznámit, že jsem ve vězení?

Nástup do vězení k výkonu trestu musíte oznámit:

- úřadu práce, pokud jste u něj evidován/a jako uchazeč/ka o zaměstnání,
- do 8 dnů tomu, kdo Vám vyplácí důchod nebo nemocenské dávky.

Pomůže Vám s tím sociální pracovník věznice, pokud o to požádáte.

Umístění do (jiné) věznice

Věznice, kterou soud určil k nástupu, nemusí být ta, ve které trest vykonáte. Určí ji Generální ředitelství Vězeňské služby ve spolupráci s ředitelem věznice, v níž jste.

Musí jít o typ věznice určený soudem (s ostrahou nebo zvýšenou ostrahou) a se stupněm zabezpečení určeným věznicí (nízký/střední/vysoký). Ne každá věznice má všechny stupně zabezpečení. Dále záleží na programech zacházení s odsouzenými v jednotlivých věznicích, jak je věznice naplněná, možnostech poskytování zdravotní péče a podobně.

Co když chci do jiné věznice?

Můžete **požádat o přemístění** do jiné věznice, a to ve své kmenové věznici (tam, kde jste umístěn trvale, nejen dočasně třeba kvůli soudnímu líčení, poskytnutí zdravotní péče a podobně). Řekněte to vychovateli. Přemístíme Vás, pokud je pro Vás daná

věznice vhodná (posuzují se obdobné náležitosti jako při samotném umístění, přičemž se zohlední důvod žádosti) a s přemístěním souhlasí ředitelé obou věznic.

Pokud neuspějete, můžete o přemístění **znova** požádat až **po 3 měsících** od vyřízení poslední žádosti.

Dítě s matkou ve věznici

Můžu být ve vězení s dítětem a pečovat o ně?

Ano, pokud jste **matka** dítěte a **povolí to ředitel věznice** s oddílem pro matky s dětmi (*Věznice Světlá nad Sázavou*). Většinou tak můžete pečovat o **dítě do 3 let**.

Také záleží na tom, jestli:

- jste se o dítě (a své další děti) řádně starala před odsouzením,
- budete se moci o dítě starat i po propuštění a
- máte dost peněz na péči o dítě.

Dítěti zajistíme dětského lékaře.

Může ředitel povolení zrušit (vzít mi dítě)?

Ano, pokud:

- mu to doporučí Váš lékař nebo lékař dítěte, psycholog nebo orgán sociálně-právní ochrany dítěte (obecní úřad),
- nebudete plnit program zacházení (*celodenně pečovat o dítě*),
- ve vězení spácháte trestný čin nebo
- závažně porušíte své povinnosti nebo zákazy, které platí ve vězení.

Co když mi ředitel nepovolí mít u sebe dítě nebo povolení zruší?

Proti rozhodnutí můžete podat **do 3 dnů stížnost**. Rozhodne o ní bezodkladně generální ředitel Vězeňské služby nebo ten, koho určí. Stížnost **nemá odkladný účinek**, proto rozhodnutí ředitele platí ihned.

Umístění ve věznici podle zabezpečení

Ve kterém oddílu věznice s ostrahou budu?

Pokud máte být **ve věznici s ostrahou**, umístíme Vás do oddělení **podle stupně zabezpečení**: nízký, střední, nebo vysoký.

O tom, kde budete, **rozhodne ředitel věznice** na základě doporučení odborné komise. Záleží na posouzení Vaší nebezpečnosti pro společnost (vnější riziko) a pro samotný výkon trestu ve věznici (vnitřní riziko).

Do 3 dnů od doručení rozhodnutí můžete ředitele věznice **požádat o umístění do oddělení s nižším stupněm zabezpečení**. O Vašem návrhu **rozhodne soud**. Do té doby zůstanete v oddělení, které určil ředitel.

Pokud se pak **sníží Vaše nebezpečnost**, může Vás ředitel věznice umístit do oddělení s nejbližší nižším stupněm zabezpečení.

Pokud se pak **zvýší Vaše nebezpečnost**, může Vás ředitel věznice umístit do oddělení s vyšším (i nejvyšším) stupněm zabezpečení.

Kdy budu v oddílu se zesíleným stavebně technickým zabezpečením?

Většinou tam budete, **pokud jste velmi nebezpečný/á**, tedy pokud:

- jste odsouzen/a k výjimečnému trestu (*nad 20 let nebo na doživotí*),
- Vás stíhají pro zvláště závažný zločin spáchaný ve věznici,
- jste v posledních pěti letech uprchl/a z vězení nebo jste to zkusil/a,
- máme důvod myslet si, že ohrozíte jiné lidi.

O umístění do tohoto oddílu **rozhodne ředitel věznice**.

V oddílu budete **nejdéle 90 dnů**, ledaže tam jste kvůli ohrožení jiných lidí. Tehdy **nejdéle 180 dnů**.

Pak Vás z oddílu **vyřadíme**, ledaže zjistíme, že byste mohl/a ohrozit jiné lidi. Tehdy v oddíle zůstanete **dalších 180 dní**. Rozhodne o tom ředitel (i opakovaně).

Ředitele věznice můžete **požádat o vyřazení** z oddílu, pokud si myslíte, že už není důvod, abyste v něm zůstal/a. Pokud neuspějete (ani se stížností), můžete to **zkusit znova po 3 měsících**.

Proti každému rozhodnutí ředitele můžete podat **do 3 dnů stížnost**. Rozhodne o ní generální ředitel Vězeňské služby nebo ten, koho určí. Do té doby budete (zůstanete) v oddílu.

Předání do jiného státu

Pokud jste **cizinec/cizinka**, můžeme Vás i bez Vašeho souhlasu předat k výkonu trestu **do státu, jehož občanství máte**. Pokud to umožňuje mezinárodní smlouva, kterou Česká republika uzavřela.

O předání do státu svého občanství **také můžete požádat**.

Cela

V cele budete s dalšími odsouzenými. Pokud nás o to požádáte, budete v cele pro nekuřáky.

Co je v cele?

V cele máte lůžko, skříňku na osobní věci a stoličku.

Také je tam společný stůl, osvětlení, signalizační zařízení, umyvadlo s tekoucí vodou a záchod za neprůhlednou zástěnou.

Je na skříňce zámek?

Ne, ale zámek si můžete:

- nechat poslat v balíčku,
- koupit ve vězeňské kantýně nebo
- od nás vypůjčit.

Musím dát klíč od své skříňky někomu dalšímu?

Ano. Pokud si věci ve skříňce zamykáte, musíte dát náhradní klíč tomu, koho určil ředitel věznice (zpravidla vychovateli, kterému jste svěřen do péče).

Osobní a další věci

Co můžu mít v cele?

▪ obyčejné hodinky (bez komunikačního nebo záznamového zařízení),	▪ psací potřeby,
▪ snubní prsten,	▪ věci pro běžnou korespondenci,
▪ úřední písemnosti (<i>např. z trestního řízení</i>),	▪ základní hygienické potřeby,
▪ fotografie,	▪ elektrický holicí strojek,
▪ dopisy,	▪ hrneček na nápoje,
▪ právní předpisy,	▪ ruční mlýnek na kávu,
▪ vlastní knihy, noviny a časopisy,	▪ zkontrolované rádio/televizi (níže).

Tyto věci se musí vejít do Vaší skříňky.

Můžu mít v cele i jiné věci?

O tom, zda si budete moci ponechat i jiné věci, rozhodne ředitel věznice nebo ten, koho určí.

Co bude s věcmi, které nemohu mít v cele?

Tyto věci uložíme ve skladu. Pokud to není vzhledem k povaze věcí a jejich množství možné, odešleme je na Vaše náklady tomu, koho určíte.

Můžu mít v cele vlastní rádio nebo televizi?

Můžete používat jen zařízení, které **zkontroluje odborník**. Odborníka zajistíme. Kontrolu musíte **zaplatit**. Pokud bude zařízení v pořádku, dá na něj pečť. Můžete je začít používat, pokud se nenapájí z elektrické sítě.

Připojení zkontrolovaného zařízení **do elektrické sítě** povoluje ředitel věznice. Pokud **příkon** zařízení **přesahuje 60 W**, budete muset **platit** také spotřebovanou elektřinu. Dohodu o úhradě s věznicí musíte uzavřít ještě před schválením připojení do sítě.

Co když se poškodí pečet? Smím používat rádio/televizi?

Ne, zařízení budete moci používat, až ho znovu zkontroluje a zapečetí odborník.

Oděv a obuv

Můžu nosit vlastní oblečení, spodní prádlo a obuv?

Vždy můžete nosit vlastní **spodní prádlo a ponožky**.

Vlastní **oděv a obuv** můžete nosit:

- v oddělení s nízkým stupněm zabezpečení věznice s ostrahou v době mimo plnění programu zacházení,
- v oddělení se středním stupněm zabezpečení věznice s ostrahou:
 - v době návštěv,
 - při účasti na bohoslužbách,
 - akcích mimo věznici pořádaných v rámci programu zacházení
 - a ve výstupním oddíle v době mimo plnění programu zacházení.

Vlastní **sportovní oblečení a obuv** můžete používat jen při sportu.

Oblečení musí být **čisté**, neroztrhané, bez vulgárních nápisů, svršek bez kapuce a zajišťujete si sami jeho pravidelnou výměnu (poštou, během návštěvy nebo se s námi dohodnete na donášce).

Jinak nám oděv/obuv odevzdáte do úschovy. Pak budete nosit **vězeňské oblečení**, spodní prádlo a obuv. Vše budete udržovat čisté a v dobrém stavu.

Jak často dostanu čisté vězeňské věci?

Spodní prádlo a oblečení Vám vyměníme jednou týdně. Obuv, až to budete potřebovat.

Jednou za 14 dní dostanete také čisté ložní prádlo.

Jídlo

Dáme Vám **pravidelně** najíst podle Vašich potřeb (zdraví/dieta, věk, náročnost práce). Pokud to půjde, vyhovíme Vaším kulturním a náboženským potřebám.

Můžu dostávat stejné jídlo jako pracovníci věznice?

Ano, pokud máte peníze na svém účtu ve věznici a nebrání tomu kapacita kuchyně pro zaměstnance. Požádejte o to vychovatele.

Návštěvy

Jaká jsou pravidla pro návštěvy?

Můžete se vidět s **obhájcem** nebo **advokátem**, který Vás zastupuje v jiném řízení. Pokud o to požádáte, může za Vámi přijít **do 24 hodin**.

Vaši **blízcí** Vás mohou navštívit nanejvýš na **3 hodiny v kalendářním měsíci**. Nemusí jít o jednu tříhodinovou návštěvu. Pokud k tomu máte dobrý důvod (*například kvůli malým dětem*), požádejte o několik kratších setkání v měsíci. Rozhodne o tom ředitel věznice nebo ten, koho určil. **Nevyčerpaná doba** návštěv za kalendářní měsíc **propadá**.

Častější návštěvu nebo návštěvu mimo původně určený čas může **z naléhavých rodinných nebo osobních důvodů** povolit ředitel věznice nebo ten, koho určí, přičemž zohledníme možnosti konkrétní věznice. Také může povolit návštěvu **jiné než blízké osoby**.

Při jedné návštěvě za Vámi mohou přijít **nanejvýš 4 lidé včetně dětí**.

Při návštěvě na Vás budeme dohlížet (v návštěvní místnosti nebo přes kameru). Ředitel věznice může rozhodnout o návštěvě bez (určitého druhu) kontroly (dohledu), nebo o tom, že z bezpečnostních důvodů budete od návštěvy oddělen přepážkou.

Při návštěvě si **nesmíte nic předávat**, ledaže to povolil ředitel věznice nebo ten, koho určil.

Návštěvu můžeme přerušit nebo ukončit bez náhrady, kdybyste přes upozornění Vy nebo návštěva porušovali pravidla.

S dítětem se během návštěvy můžete dotýkat (*dítě můžete pochovat*). Kdybychom ale měli důvod myslet si, že se přes dítě pokoušíte do věznice pronést nepovolené věci, už se nebudete smět dotknout. Dítěte se nebudete moci dotknout, pokud bude mezi Vámi a návštěvou přepážka (z bezpečnostních důvodů).

Telefonování

S kým můžu telefonovat?

Telefonovat můžete s **obhájcem** nebo **advokátem**, který Vás zastupuje v jiném řízení.

Telefonovat můžete také **se svými blízkými**. To jsou *například rodiče, manžel/ manželka nebo registrovaný partner/partnerka, druh/družka, děti či sourozenci*. Toto Vaše právo můžeme omezit jen v odůvodněných případech *kvůli bezpečnosti nebo právům jiných lidí*.

Ze závažného důvodu Vám můžeme povolit telefonovat i s **někým jiným**.

Můžu mít telefon u sebe?

Ne. Nemůžete mít ani jiné zařízení, kterým se dá zaznamenat zvuk nebo obraz (*např. diktafon, fotoaparát, chytré hodinky*).

Telefonovat budete vězeňským telefonem.

Kdo platí za telefon?

Za telefon si platíte sami.

Můžete můj telefonát poslouchat a nahrát si ho?

Ano, můžeme.

Nesmíme to ale dělat, pokud telefonujete s:

- obhájcem nebo advokátem,
- českými státními orgány (*úřady a soudy*),
- diplomatickou misí cizího státu (*velvyslanectví, konzuláty, stálé mise nebo delegace*) nebo
- mezinárodní organizací, která podle mezinárodních úmluv chrání lidská práva.

Pošta

Písemnosti (poštu) můžete **přijímat** a **za své peníze odesílat**.

Můžete mou poštu kontrolovat a číst?

Ano, můžeme.

Číst ji ale nesmíme, pokud si píšete s:

- obhájcem nebo advokátem,
- českými státními orgány (*úřady a soudy*),
- diplomatickou misí cizího státu (*velvyslanectví, konzuláty, stálé mise nebo delegace*) nebo
- mezinárodní organizací, která podle mezinárodních úmluv chrání lidská práva.

Tyto dopisy Vám neprodleně předáme a **odešleme** je, **i když nemáte peníze**.

Můžete mi zabavit poštu?

Ano, kdybychom měli důvod myslet si, že byste tak mohl/a připravovat nebo páchat trestný čin. Zadrženou poštu předáme policii, státnímu zástupci nebo soudu.

Balíčky

Jak často a jak těžký balíček můžu dostat?

Jednou za 6 měsíců můžete dostat **balíček do 5 kg** s potravinami nebo věcmi osobní potřeby (*např. cigarety, fotografie*).

Pokud balíček nemůžete dostat nebo ho odmítnete, vrátíme ho odesilateli za Vaše peníze.

Balíčky obsahující prádlo, oblečení a potřeby k realizaci programu zacházení, pro vzdělávání nebo zájmovou činnost a balíčky s věcmi pro potřeby dítěte, které máte jako matka u sebe, můžete dostávat častěji.

Co nesmí být v balíčku?

- cennosti,
- peníze,
- zbraně a střelivo,
- (mobilní) telekomunikační a radiokomunikační technika, záznamová a výpočetní technika a jejich součásti,
- návykové látky včetně rostlin nebo chemikálií k jejich přípravě,
- jedy,
- výbušné nebo pyrotechnické látky, výbušné předměty, nástražné výbušné systémy,
- léčiva,
- alkohol (včetně piva),
- výrobky obsahující líh a jiné těkavé látky,
- výrobky ve skleněném obalu,
- potraviny, které se rychle kazí,
- potraviny obsahující semena máku setého,
- potraviny pro sportovce a lidi při zvýšeném tělesném výkonu,
- výrobky v tlakových nádobách (spreje),
- věci podporující národnostní, etnickou, rasovou, náboženskou nebo sociální nesnášenlivost, hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka, násilí a hrubost nebo
- návody k výrobě a použití jedů, výbušnin, zbraní a střeliva, a návody k výrobě návykových látek.

Můžete mi kontrolovat balíčky?

Ano, můžeme.

Pokud v balíčku **najdeme** věci, které:

- tam nesmějí být,
- nemůžete mít v cele nebo
- mohou ohrozit život a zdraví lidí ve věznici (*např. nože a ostré předměty*),

vrátíme je odesílateli (vyhodíme ale jídlo, které se rychle kazí nebo je prošlé). **Poštovné zaplatíte.**

Kdybychom si podle obsahu balíčku mohli myslet, že odesílatel spáchal přestupek nebo trestný čin, vyrozumíme o tom policii nebo celní správu a obsah balíčku (jeho část) jim předáme.

Příjem peněz a nakládání s nimi

Může mi někdo do věznice posílat peníze?

Ano, může:

- **Poštovní poukázkou** (uvede Vaše jméno, příjmení, datum narození a adresu věznice)
- **Bankovním převodem** (číslo účtu a variabilní symbol Vám nebo odesílateli řekne zaměstnanec ekonomického oddělení věznice)

Pokud Vám někdo posílá peníze na léky, zdravotní poplatky a další zdravotní potřeby, musí doplnit sdělení „**určeno výhradně ke zdravotním účelům**“.

Když Vám někdo pošle peníze, řekneme Vám to.

Můžu u sebe mít peníze?

Ne. Peníze Vám uložíme na **účet** věznice. Odděleně vedeme podúčty zdravotní (Z) a peníze pro dítě (D). Za uložení peněz nebudete nic platit a nedostanete úroky.

Co když peníze nechci (nechci, aby byly na účtu ve věznici)?

Nemůžete odmítnout peníze zaslané úřady (například důchod) nebo peníze zaslané v době probíhající insolvence (například při plnění splátkového kalendáře).

Pokud odmítnete jiné peníze, vrátíme je na Vaše náklady odesílateli.

Můžu peníze utratit, za co chci?

Peníze budete moci používat podle pravidel, která dále vysvětlíme.

Všechny Vaše peníze (čistá pracovní odměna, důchod, peníze od rodiny apod.) Vám uložíme na zvláštní podúčet rezerva (R). Peníze rozúčtujeme jedenkrát v měsíci a rozdělíme je na:

- náklady na výživné dětí,
- náklady výkonu trestu,
- pohledávky,
- kapesné a
- úložné.

Podrobnosti Vám vysvětlí pověřený pracovník věznice.

Peníze budete moci použít až další měsíc (například v **únoru** peníze **zaslané v lednu**).

Volně můžete nakládat s penězi z podúčtu kapesného (K). Pokud máte zaplacené náklady na výživné a pohledávky, můžete použít peníze i z podúčtu úložného (U) (pokud tam máte více než 35 000 Kč).

Peníze poslané na podúčet zdravotní (Z) můžete použít jenom na úhradu nákladů na zdravotní služby, které nejsou hrazené z veřejného zdravotního pojištění a regulačních

poplatků a na nákup nezbytných léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely a zdravotnických prostředků předepsaných lékařem.

Podrobnosti Vám vysvětlí pověřený pracovník věznice.

Nákupy

Nejméně jednou týdně si ve vězeňské kantýně můžete koupit potraviny, hygienické potřeby, věci osobní potřeby nebo věci pro plnění programu zacházení nebo zájmovou činnost.

Zaplatit můžete z peněz, které máte na účtu ve věznici.

Kantýna může prodávat **jen určené zboží**. Ceny jsou zpravidla stejné jako ceny obvyklé v obci, ve které se věznice nachází.

Může mi někdo určit, co si koupím, nebo mě jinak omezit?

Ředitel věznice může rozhodnout, že **místo nákupu v kantýně zaplatíte**:

- nezbytné léčivé přípravky, potraviny pro zvláštní lékařské účely, zdravotnické prostředky a doplatky za ně,
- zdravotní služby (nehrazené plně ze zdravotního pojištění),
- regulační poplatky,
- pořízení nezbytných osobních dokladů nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání po propuštění, nebo
- správní poplatek nebo odměnu za ověření Vašeho podpisu.

Co když nemám žádný příjem?

Pokud nemáte v den rozúčtování peněz alespoň částku 150 Kč, tuto částku Vám poskytneme, popřípadě poskytneme rozdíl do částky 150 Kč.

Vycházka

Ve vymezeném prostoru věznice se budete moci **každý den alespoň hodinu** projít. Vycházku může **zkrátit nebo zakázat** ředitel věznice nebo jím pověřený pracovník, pokud k tomu má **závažný důvod** (např. když je nahlášena bomba, unikne nebezpečná látka nebo to doporučí hygiena).

Pokud jste **nemocný/á** nebo jste **těhotná**, půjdete na vycházku se souhlasem lékaře a podle jeho doporučení.

Na vycházku se musíte obléct a obout podle počasí.

Práce a volný čas

Budu pracovat?

Pokud Vám přidělíme práci, **musíte** pracovat, ledaže lékař určí, že:

- jste dočasně práce neschopný/á nebo
- po dobu výkonu trestu nejste zdravotně způsobilý/á k práci.

Budu ve věznici uklízet?

Ano. Budete uklízet a dělat výpomocné práce potřebné k chodu věznice. Za to nedostanete zapláceno.

Jak můžu trávit (volný) čas ve věznici?

Můžete si číst knihy, denní tisk, časopisy, které si objednáte na své náklady; půjčovat si a hrát společenské hry; z vězeňské knihovny si můžete vypůjčit beletrii, odborné publikace nebo právní předpisy.

V osobním volnu se můžete věnovat sebevzdělávání, uspokojování svých duchovních a kulturních potřeb, zájmové činnosti nad rámec programu zacházení nebo odpočinku.

Program zacházení

Trest odnětí svobody chrání společnost a má zajistit, že po propuštění povedete řádný soběstačný život (má snížit nebezpečí, že trestný čin zopakujete).

Proto musíte dodržovat takzvaný program zacházení, což budeme pravidelně hodnotit.

Program vypracujeme podle komplexní zprávy (výsledků psychologického, pedagogického a sociálního posouzení a hodnocení rizik a potřeb). Pokud by se pro Vás hodilo více programů zacházení, můžete si vybrat.

Program zacházení zahrnuje **zaměstnání, anebo pracovní terapii, vzdělávací aktivity, speciálně výchovné, zájmové aktivity a utváření vnějších vztahů**. U matek s dětmi ve věznici se jedná především o **celodenní péči o dítě**. Aktivity programu zacházení jsou nastaveny individuálně dle Vašich rizik a potřeb (zohledňujeme druh a příčiny trestné činnosti, délku trestu, Vaši osobnost a mentální schopnosti a další faktory).

Nejméně **3 měsíce před propuštěním** se budete připravovat na budoucí řádný soběstačný život (program zacházení se tomu přizpůsobí).

Spánek

Máte právo na nepřerušovaných **8 hodin** ke spánku.

V době vyhrazené ke spánku musíte dodržovat **noční klid**.

Duchovní služby

Kdo mi může poskytnout duchovní služby?

Pokud požádáte o duchovní službu (*například individuální rozhovor, pastorační návštěvu, zajištění duchovní a náboženské literatury a zpěvníků*), mohou Vám ji dát jen vězeňští kaplani nebo dobrovolní duchovní z registrovaných církví nebo náboženských

společností podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností.

Zdravotní péče, regulační poplatky, léky a zdravotnické prostředky

Máte právo na stejné zdravotní služby jako jiní pacienti, ale s omezeními kvůli účelu výkonu trestu, například si nemůžete vybrat lékaře.

Co platím, když mám české zdravotní pojištění?

Veřejné zdravotní pojištění pokryje část zdravotní péče, některé léky a zdravotnické prostředky.

Zaplatit musíte:

- **regulační poplatky** za lékařskou nebo zubařskou pohotovost,
- **doplatky na léky** a podobné přípravky, které se nehradí plně z veřejného zdravotního pojištění; pokud **nemáte na zaplacení vyššího doplatku**, předepíše Vám lékař nejlevnější dostupný přípravek se stejnou účinnou látkou.

Pokud na zaplacení **nemáte peníze** na účtu ve věznici, zaplatíme za Vás a peníze pak srazíme z peněz na Vašem účtu. Pokud nezaplatíte do propuštění, budeme dluh vymáhat v exekuci.

Co platím, když nemám české veřejné zdravotní pojištění?

Pokud máte podle předpisů Evropské unie stejná práva jako lidé s veřejným zdravotním pojištěním, platí pro Vás výše popsaná pravidla „*Co platím, když mám české zdravotní pojištění?*“

Jste-li cizincem mimo země EU, máte nárok na bezplatnou neodkladnou zdravotní péči. Pokud nemáte peníze, zajistíme Vám a zaplatíme neodkladnou zdravotní péči. Tedy péči, bez které Vám hrozí smrt, nezvratné škody na zdraví nebo náhlé a silné utrpení a bolest, a péči spojenou s těhotenstvím a porodem, s výjimkou umělého přerušení těhotenství na žádost. Dále Vám budou zdarma poskytnuty zdravotní služby v souvislosti s ochranou veřejného zdraví, například povinné očkování či karanténa.

Ostatní zdravotní péči platíte sami.

Kdy musím zaplatit zvýšené náklady za střežení a dopravu k lékaři?

Tyto náklady nám zaplatíte, pokud:

- si úmyslně ublížíte nebo o to někoho požádáte,
- opakovaně nedodržíte léčebný režim,
- předstíráte onemocnění nebo poranění nebo
- svévolně odmítnete zdravotní péči, s níž jste předtím souhlasil/a nebo o ni požádal/a.

Kamery, osobní prohlídka, prohlídka cely

Pokud to potřebujeme k plnění svých úkolů, **můžeme nahrávat** lidi a věci v budovách a prostorách, které spravujeme a střežíme (zvuk, obraz a jiné záznamy).

Můžeme udělat **osobní prohlídku** nebo **prohlédnout Vaši celu a zamykatelnou skříňku** (musíte nám od ní dát náhradní klíč). Děláme to proto, abychom vyloučili, že u sebe máte nebezpečné nebo nepovolené věci.

Pokud máme důvodné podezření, že u sebe takové věci máte, můžeme udělat **důkladnou osobní prohlídku**.

Moje další práva a povinnosti

Co musím věznici oznámit?

Musíte nám nahlásit:

- jméno a příjmení obhájce nebo advokáta, který Vás zastupuje v jiné věci nebo Vám poskytuje právní pomoc,
- změnu osobních údajů (*například jméno, příjmení, hlášená adresa trvalého pobytu a podobně*),
- svůj úraz, zranění nebo onemocnění,
- změnu zdravotní pojišťovny,
- že máte důchod, výsluhový příspěvek nebo příjem, na který se vztahuje daň z příjmů, a z těchto peněz také musíte do věznice posílat částku na zaplacení nákladů výkonu trestu,
- že máte důchodové spoření,
- že někdo porušuje práva odsouzených,
- všechno, co by mohlo ohrozit bezpečnost lidí ve věznici nebo samotné věznice,
- závady v cele, kvůli kterým by se někdo mohl zranit, nebo by mohlo začít hořet,
- že začalo hořet; musíte se také snažit oheň uhasit tím, co máte po ruce (*voda, přikrývka*).

Co musím dělat?

Musíte:

- dodržovat zákon o výkonu trestu odnětí svobody, řád výkonu trestu a vnitřní předpisy věznice (hlavně vnitřní řád), a také opatření a pokyny k zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany,
- plnit naše příkazy a pokyny,
- dodržovat program zacházení,
- se chovat slušně, nebýt vulgární,

- zdravít zaměstnance věznice, vykat jim a oslovovat je „pane“ nebo „paní“ a připojit funkci nebo příjmení, pokud je znáte,
- udržovat pořádek a čistotu ve věznici i ve svých osobních věcech,
- dodržovat základní hygienické návyky,
- šetrně zacházet se svěřenými věcmi,
- jednat tak, abyste nezpůsobil/a požár; pokud v cele začne hořet, musíte nám to ihned oznámit a snažit se uhasit oheň tím, co máte po ruce (*např. voda, přikrývka*),
- používat jen ty elektrické spotřebiče, které Vám povolil ředitel věznice,
- strpět identifikační úkony (*např. pořízení fotografie, odběr DNA nebo otisků prstů*),
- strpět úkony nutné pro vypracování komplexní zprávy (*psychologické, pedagogické a sociální posouzení a hodnocení rizik a potřeb*),
- strpět lékařské prohlídky (vstupní a výstupní, pravidelnou i mimořádnou), vyšetření a očkování,
- u lékaře předložit průkaz pojištěnce,
- podstoupit vyšetření na alkohol nebo jinou návykovou látku.

Co naopak nesmím dělat?

Nesmíte:

- ničit majetek věznice a dalších obviněných,
- zasahovat do osvětlení a zásuvek,
- kouřit tam, kde to ředitel věznice zakázal kvůli zdraví nekuřáků nebo z protipožárních důvodů,
- navazovat nedovolené styky s jinými lidmi: odsouzenými, obviněnými nebo lidmi mimo věznici (*například si předávat věci nebo zprávy, pokřikovat na sebe z okna aj.*),
- vyrábět, přechovávat a užívat alkoholické nápoje a jiné návykové látky,
- vyrábět nebo přechovávat věci, které mohou ohrozit bezpečnost a zdraví lidí, poškodit majetek, narušit pořádek ve věznici, nebo které lze použít k útěku,
- přechovávat nebo šířit cokoli, co:
 - podporuje násilí a krutost, národnostní, etnickou, rasovou, náboženskou nebo sociální nesnášenlivost,
 - podporuje diskriminaci nebo omezení práv určité skupiny osob, nebo
 - popisuje výrobu a použití jedů, výbušnin, zbraní, střeliva a návykových látek,
- hrát hry o peníze, věci, služby nebo jiné úkony,
- tetovat sebe nebo jiné lidi nebo se nechat tetovat; to platí i pro jiné zkrášlování nebo poškozování kůže,

- u sebe mít tetovací pomůcky nebo jiné věci, které mohou zkrášlit či poškodit kůži (*např. piercingové jehly, nastřelovací pistole*), s výjimkou povolených zdravotnických prostředků (*např. inzulinové pero*),
- předstírat onemocnění nebo poranění anebo se úmyslně poškozovat,
- bez našeho souhlasu prodávat, směňovat nebo darovat věci, které máte ve vězení.

Co když své povinnosti nebudu plnit?

Když své povinnosti nebudete dodržovat, můžeme proti Vám:

- použít donucovací prostředky (*např. hmaty a chvaty, pouta, obušek*),
- vést kázeňské řízení.

Jaká mám práva?

- Můžeme Vás omezit jen tak, abychom splnili účel výkonu trestu a zajistili pořádek a bezpečnost věznice.
- Nikdo Vás nesmí ponižovat, urážet nebo Vám vyhrožovat a ubližovat.
- Alespoň dvakrát týdně se můžete sprchovat v teplé vodě.
- Můžete si psát nebo mluvit v soukromí se svým obhájcem nebo advokátem, který Vás zastupuje v jiné věci.
- Pokud máte opatrovníka, měl by Vám pomáhat, i když jste ve vězení.
- Pokud máte těžké zdravotní postižení, máte právo na přiměřené podmínky, aby i pro Vás byl výkon trestu důstojný.
- Pokud jste v nepříznivé sociální situaci nebo Vám hrozí po propuštění, máte právo na odbornou pomoc (*například pokud kvůli zdravotnímu stavu nemůžete pracovat a nemáte příjem, nebudete mít kde bydlet, nemáte doklady a podobně*). O pomoc a radu můžete požádat sociálního pracovníka věznice nebo svého sociálního kurátora u obecního úřadu.

Co když mi něco vadí?

Nejprve se obraťte na svého vychovatele a danou věc s ním proberte.

Můžete požádat o **rozmluvu** s:

- ředitelem věznice,
- státním zástupcem, který provádí dozor nad výkonem trestu (adresa: xxx),
- soudcem (adresa: xxx) nebo
- veřejným ochráncem práv (Údolní 39, 602 00 Brno).

Také můžete podat **stížnost** nebo **žádost**:

- ve věznici (jak a komu, Vám řeknou pracovníci věznice; zeptejte se jich) nebo
- orgánům v České republice i mezinárodním orgánům a organizacím (kontakty).

Co když jsem cizinec?

Můžete se obrátit na **diplomatickou misi svého státu** (*velvyslanectví, konzulát, stálá mise nebo delegace*) a setkat se s jejími zástupci.

Také můžete požádat o **předání k výkonu trestu** do státu, jehož občanství máte. Uděláme to, pokud to umožňuje mezinárodní smlouva, kterou Česká republika uzavřela.

Pokud jste **uprchlík** nebo **nejste občanem žádného státu**, můžete se obrátit na diplomatickou misi (*velvyslanectví, konzulát, stálá mise nebo delegace*) státu pověřeného chránit vaše zájmy nebo na mezinárodní organizace.

Kázeňské řízení

Co to je?

V kázeňském řízení se projedná kázeňský přestupek – porušení některých povinností. Za dobré chování, příkladné plnění povinností a aktivní přístup můžete naopak v rámci kázeňského řízení dostat odměnu.

Kdo řízení vede?

Kázeňské řízení vede generální ředitel Vězeňské služby, ředitel věznice nebo pověřený pracovník Vězeňské služby.

Jak řízení probíhá?

Nejprve Vám sdělíme, co jste udělal/a špatně a jaké k tomu máme důkazy.

Můžete se k tomu vyjádřit – říct nám, s čím nesouhlasíte a proč, a navrhnout důkazy.

Na konci řízení dostanete **rozhodnutí** o kázeňském trestu. Kromě výroku a odůvodnění (čím jste vinen/vinna a proč) v něm bude i poučení, jak se můžete bránit. Pokud rozhodnutí odmítnete převzít (podepsat potvrzení o převzetí), zapíšeme to, včetně důvodů odmítnutí převzetí, a připojíme datum a podpis pověřeného pracovníka Vězeňské služby.

Jaký můžu dostat trest?

Pokud se zjistí, že jste kázeňský přestupek spáchal/a, můžete dostat tyto **tresty**:

- důtka,
- snížení kapesného nanejvýš o třetinu nanejvýš na 3 kalendářní měsíce,
- zákaz přijetí jednoho balíčku v kalendářním roce,
- pokuta nanejvýš 5 000 Kč,
- propadnutí věci,
- umístění do uzavřeného oddílu nanejvýš na 28 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení,
- celodenní umístění do uzavřeného oddílu nanejvýš na 20 dnů,
- umístění do samovazby nanejvýš na 20 dnů,
- odnětí výhod vyplývajících z předchozí kázeňské odměny:

Odměnami jsou:

▪ pochvala,	▪ věcná nebo peněžitá odměna až 1 000 Kč,
▪ mimořádné rozšíření návštěv až na 5 hodin za kalendářní měsíc,	▪ rozšíření osobního volna na sportovní, kulturní nebo jiné zájmové aktivity až na jeden měsíc,
▪ povolení jednorázového nákupu potravin a věcí osobní potřeby,	

- pokud jinak nakupovat nemůžete,
- zvýšení kapesného až o jednu třetinu až na 3 kalendářní měsíce,
- povolení opustit věznici až na 24 hodin v souvislosti s návštěvou nebo s programem zacházení,
- přerušení výkonu trestu.

Jsem cizinec a neumím česky. Co teď?

Pokud je ve věznici člověk, který mluví stejným jazykem jako Vy, požádáme ho, aby Vám předal informace o kázeňském řízení. Pokud není, vyberete si tlumočníka ze seznamu. Za tlumočníka a překlad písemností platíme my.

Co když nesouhlasím s rozhodnutím o kázeňském trestu?

Proti rozhodnutí můžete podat **stížnost do 3 dnů** od jeho převzetí (odmítnutí převzít).

Stížnost **nemá odkladný účinek** s výjimkou uložení trestu propadnutí věci. To znamená, že rozhodnutí platí ihned (před vyřízením stížnosti).

O stížnosti rozhodne do **pěti pracovních dnů** někdo jiný než ten, kdo vydal napadené rozhodnutí.

Pokud ani pak nesouhlasíte, můžete do dvou měsíců podat **žalobu k soudu**, ale jen u pokuty, propadnutí věci a umístění do uzavřeného oddílu nebo samovazby.

Náklady výkonu trestu

Kolik musím zaplatit?

Vždy budete platit **nanejvýše 2 480 Kč za měsíc, tj. 80 Kč za den**, ale je to složitější.

Výše nákladů výkonu trestu, které jste každý měsíc povinen hradit se vypočítá jako součet:

- 23 % z peněz, které vám byly připsány na váš zvláštní účet za předchozí kalendářní měsíc (pokud nemáte pohledávky, tak ze všech peněz, které jsou určeny ke srážkám),

+

- částka, která odpovídá 40 % důchodu nebo výsluhového příspěvku, pokud tento nebyl zaslán na váš zvláštní účet,

+

- částka (pokud nemáte jiné pohledávky), která na vašem úložné převyšuje částku 35 000 Kč.

Celkem však takto vypočtená částka nikdy nepřekročí částku 2 480 Kč za kalendářní měsíc.

Podrobnosti Vám vysvětlí pověřený pracovník věznice.

Kdy nemusím platit?

Náklady výkonu trestu vám nevznikají po dobu, kdy

- jsme Vás nezařadili do práce, pokud současně nemáte důchod nebo výsluhový příspěvek nebo pokud vám nebyly na zvláštní účet připsány žádné peníze,
- jste byl/a v lůžkové zdravotní péči v nemocnici, pokud jste si neublížil/a úmyslně,
- jste byl/a ve vzdělávacím nebo terapeutickém programu s výukou (terapií) nejméně 21 hodin týdně,
- jste trest dočasně nevykonával/a, nebo
- jste nedovršil/a osmnáctý rok věku.

Podrobnosti Vám vysvětlí pověřený pracovník věznice.

Co musím platit kromě nákladů výkonu trestu?

Platíte také:

- poštovné při vrácení balíčku (nepovolených věcí z balíčku),
- zdravotní služby (nehrazené z veřejného zdravotního pojištění) a regulační poplatky,
- zvýšené náklady za Vaše střežení a dopravu k lékaři (více na straně 15),
- vyšetření, které potvrdilo, že jste požíli alkohol nebo jinou návykovou látku.

Kdo rozhoduje o úhradě?

Písemné rozhodnutí s částkou, kterou máte zaplatit, vydá ředitel věznice.

Co když s rozhodnutím nesouhlasím?

Proti rozhodnutí můžete podat **stížnost do 3 dnů** od jeho převzetí (odmítnutí převzít).

Stížnost má odkladný účinek, proto rozhodnutí neplatí, dokud stížnost nevyřídí generální ředitel Vězeňské služby nebo ten, koho určil.

Můžete tyto náklady srazit z mých peněz nebo je jinak vymáhat?

Ano, tyto náklady můžeme po dobu výkonu trestu vymoci:

- srážkami z peněz na Vašem účtu ve věznici,
- výkonem rozhodnutí nařízeném správcem daně (ředitelem věznice) z peněz na Vašem účtu ve věznici, nebo
- příkázáním pohledávky (*můžeme postihnout peníze na Vašem účtu v bance nebo uložit tomu, kdo Vám dluží, aby zaplatil nám*).

Náhrada škody

Pokud ve věznici způsobíte škodu nanejvýš 10 000 Kč, ředitel věznice Vám rozhodnutím uloží povinnost škodu zaplatit. (Povinnosti nahradit vyšší škodu Vám může uložit soud.)

Co když nesouhlasím s rozhodnutím ředitele?

Proti rozhodnutí můžete podat **stížnost do 3 dnů** od jeho převzetí (odmítnutí převzít).

Stížnost má odkladný účinek, proto rozhodnutí neplatí, dokud stížnost nevyřídí generální ředitel Vězeňské služby nebo ten, koho určil.

Můžete náhradu škody vymáhat?

Ano, po dobu výkonu trestu můžeme náhradu škody vymoci:

- srážkami z peněz na Vašem účtu ve věznici,
- výkonem rozhodnutí nařízeném správcem daně (ředitelem věznice) z peněz na Vašem účtu ve věznici, nebo
- příkázáním pohledávky (*můžeme postihnout peníze na Vašem účtu v bance nebo uložit tomu, kdo Vám dluží, aby zaplatil nám*).